

Colomba. Carmen

Prosper Mérimée

Eesti Digiraamatute Keskus • Klassika

Проспер Мериме
Colomba. Carmen

«Eesti digiraamatute keskus OU»

2013

Мериме П.

Colomba. Carmen / П. Мериме — «Eesti digiraamatute keskus OU»,
2013

ISBN 978-9-94-948047-0

«Korsiklastele pole see kuigi oiuline meelitus, kui vihjatakse, et nad kuuluvad suure rahvuse hulka. Korsiklased tahavad olla eriline rahvas ja seda pretensiooni õigustavad nad nii hästi, et ei jää muud kui neile järele anda.» See lause «Colombast» peaks eestlasest lugejale nii mõndagi ütlema. Eks meiegi pahanda, kui meid kusagil maailma metropolis mõne teise suurrahva hulka arvatakse. Olgu meie raamatuke meenutuseks, et mitte ainult meie ei püüdle suveräänsuse poole. Nüüd, lugenud läbi Prosper Merimee «Colomba», saab ehk meilegi mõistetavaks, miks Korsikal endistviisi kõlavad paugud ning aeg-ajalt lõhkeb nii mõnigi pomm. Lauri Leesi Raamat sisaldab prantsuse romantismi silmapaistva esindaja Prosper Merimee kaks jutustust - «Colomba» ja «Carmeni».

ISBN 978-9-94-948047-0

© Мериме П., 2013

© Eesti digiraamatute keskus OU, 2013

Содержание

MEENUTUSEKS LUGEJALE	6
COLOMBA	8
I	8
II	10
III	14
IV	18
Конец ознакомительного фрагмента.	19

“Korsiklastele pole see kuigi oivaline meelitus, kui vihjatakse, et nad kuuluvad suure rahvuse hulka. Korsiklased tahavad olla eriline rahvas ja seda pretensiooni õigustavad nad nii hästi, et ei jää muud kui neile järele anda.”

See lause “Colombast” peaks eestlasest lugejale nii mõndagi ütleva. Eks meiegi pahanda, kui meid kusagil maailma metropolis mõne teise suurrahva hulka arvatakse. Olgu meie raamatuke meenutuseks, et mitte ainult meie ei püüdle suveräänsuse poole. Nüüd, lugenud läbi Prosper Mérimée “Colomba”, saab ehk meilegi mõistetavaks, miks Korsikal endistviisi kõlavad paugud ning aeg-ajalt lõhkeb nii mõnigi pomm.

Lauri Leesi

MEENUTUSEKS LUGEJALE

Prosper Mérimée (28. IX 1803 – 23. IX 1870) sündis Pariisis, kuid ta vanemad, kes olid mõlemad kunstnikud, pärinesid Normandiast. Ka Prosper Merimee oli andekas joonistaja ja maalija ning töötas küpses eas muinsuskaitseinspektorina (kasutades tänapäeva terminoloogiat). Selles ametis tegi ta suure töö Prantsusmaa kunstivarade arvelevõtmisel ja avaldas rohkesti sellealaseid töid. Amet võimaldas tal palju reisida ja peale reisikirjade on paljud tema novellid (sealhulgas ka “Carmen”) seotud rännakuil nähtu ja kuulduga või antud isegi teadlase jutustusena. 1844. aastal valiti Mérimée Prantsuse Akadeemiasse ja pärast seda kirjutab ta üldiselt väga vähe. Teise keisririigi ajal saab ta senaatoriks ja on tihedalt seotud õukonnaga, sest keisrinna Eugénie hispaanlannast ema Montijo krahvinna oli tema lähedane tuttav. See pigem küll pealesunnitud keiserlik soosing mõjub Mérimée loomingule halvavalt, ta tõmbub kirjanduselust tagasi, kibestub ja sureb üsna üksikuna Cannes’is, sellal kui Prantsusmaal tabab üks suurimaid lüüasaamisi tema ajaloos. Märkimist väärib ainult Mérimée tollaegne huvi vene kirjanduse vastu. Ta õpib veel vanas eas vene keele ära ning tõlgib Puškinit ja Gogolit.

Kirjandusse astub Mérimée nagu enamik romantikuid skandaaliga. Tema esikteos “Clara Gazuli teater” (“*Théâtre de Clara Gazul*”, 1825) on müstifikatsioon, hispaanialike näidendite kogu, mille autorina on märgitud fiktiivne näitlejatar Clara Gazul. Ei puudu isegi portree, mis kujutab naiseriides Mériméed. Samalaadne on ka järgmine teos “Guzla ehk Valimik illüüria luulet” (“*La Guzla ou Choix de poésies illyriques*”, 1828), milles esinevad enamikus Mérimée enda loodud olematute lõunaslaavi rahvalaulude “tõlked” olid oma aja kohta nii stiilipuhtad, et isegi suured slaavi poeedid nagu Puškin ja Mickiewicz pidasid neid alguses ehtsaks. Pettusest hoolimata jääb Mérimée teeneks siiski see, et ta avastas prantsuse romantikuile hispaania ja slaavi rahvad. Iseloomulik on seegi, et Mérimée rabas oma kaasaegseid “kohaliku koloriidi” ja eksootika meisterliku kirjeldamisega, ilma et oleks kujutatud maid ja rahvaid oma silmaga näinud. Tema suured reised kuuluvad hilisemasse ajajärku.

Järgmistes teostes asub Mérimée käsitlema prantsuse keskaega ja renessansi. Need on 1829. a. ilmunud šekspiirliku ajalookroonika laadis “Jacquerie” prantsuse XIV sajandi talurahvasõjast ja Pärtliöö verepulma käsitlev ajalooline romaan “Charles IX valitsusaja kroonika” (“*Chronique du règne de Charles IX*”), mis toob juba tõelise tunnustuse. Samal aastal avastab Mérimée ka oma tõelise žanri – novelli. Üksteise järel ilmuvad ajakirjas “Revue de Paris” “Mateo Falcone” (e. k. 1929 koos “Tamangoga”), “Charles IX nägemus”, “Reduudi vallutamine”, “Tamango” ja “Federigo”, nende järel kaasaja Pariisi peenema seltskonna elu käsitlevad novellid “Etruski vaas” ja “Triaktraki partii” (mõlemad 1830), mis kõik moodustavad kogu “Mosaiik” (“*Mosaique*”, 1833).

Edasine looming, mis enamasti koosneb pikemaist, sageli lühiromaane meenutavaist novellidest, ilmub juba suuremate vaheaegade järel põhiliselt ajakirjas “Revue des Deux Mondes”: “Kahekordne eksitus” (“*La double méprise*”, 1833), “Hinged puhastustules” (“*Les âmes du Purgatoire*”, 1834), “Ille’i Venus” (“*La Vénus d’Ille*”, 1837), “Colomba” (1840), “Arsène Guillot” (1844) ja “Carmen” (1845, eriraamatuna 1847). Sealt peale Mérimée ilukirjanduslik looming soikub. Ainsa erandi moodustavad tõlked vene keelest ja 1869. aastal ilmunud leedu legendi aineline “Lokis” (e. k. 1931). Neile lisanduvad veel mõned postuumsed väljaanded osalt lõpetamata jäänud teostega, mis kirjaniku loomingule enam midagi olulist ei lisa.

“Carmen”, mille aine kirjaniku enda sõnade järgi pärinevat Montijo krahvinnalt, kuuluks seega Merimee kõige küpsemasse loominguperioodi. See pole kirjutatud esimeses romantismituhinas, vaid pärast põhjalikku tutvumist Pürenee poolsaare ning sealsete rahvastega. “Carmen” annab ka hea ettekujutuse Mérimée loomingu omapärasest ja stiilist, seda lugedes saab selgeks, miks teda on võrdse eduga nimetatud romantikuks ja realistiks. Ühest küljest eksootika, tugevad karakterid ja metsikud kired, röövlid, salakaubavedajad, mustlased, nõidus ja ebausk, mis “Carmenis” küll

lausa õudusfantastikani ei lähe, mõnes teises Mérimée novellis aga küll (“Ille’i Venus”, “Lokis”); teisest küljest asjalik, rahulik esitus, mis mõnikord lausa teaduslikult kiretu, igasugused – kuigi mitte alati praegu paikapidavad – kommentaarid ning kõrvalepõiked ajalukku, keeleteadusse jne., jutustaja alias autori erapooletu hoiak, mis lubaks Mériméed vaadelda isegi vendade Goncourt’ide naturalismi eelkäijana, realismist kõnelemata. Selline on Mérimée viis lugejat märkamatult kaasa elama panna, psühholoogilist pinget luua, see kõige tavalisemate sündmuste kirjeldamisel aimatav salapärase, irratsionaalne tagamaa, mis tunduvalt erineb tema sõbra Stendhali psühholoogilisest analüüsist. Üsna ebaromantiline on ka Mérimée skeptiline, mõnevõrra resigneerunud hoiak, mis prantsuse romantikuile üldse omane ei olnud, kuid mingit romantilist irooniat tema loomingus siiski leidub. Ta pole suurte lõuendite ja kompositsioonide looja nagu enamik tema kaasaegseid ja erksale koloriidile eelistab ta pigem pastelltoone ning täpset joonistust, mis lähendab teda nagu Stendhaligi XVIII sajandi kunstile. Selles mõttes on Prosper Mérimée kahtlemata suurim klassik prantsuse romantikute hulgas, kes moega kaasas käies suutis alati iseendaks jääda. Vähe on kirjanikke, kel sel määral puudub oma koolkond ning epigoonid ja kelle seostamine ühe või teise koolkonna või vooluga asjasse selguse asemel pigem segadust toob.

Ott Ojamaa

COLOMBA

I

*Pé far la to vendetta,
Sta sigur' vasta anche ella. ¹*

Itk Niolost

181*. aasta oktoobrikuu esimestel päevadel peatus tagasiteel Itaaliast Marseille's Beauveau' hotellis kolonel sir Thomas Nevil, iirlane, inglise armee silmapaistev ohvitser. Vaimustunud reisijate pidev imetus on tänaseks tekitanud niisuguse tagasilöögi, et paljud turistid võtavad oma lipukirjaks oratiuse *nil admirari*.² Sellesse rahulolematute reisijate klassi kuulus ka miss Lydia, koloneli ainuke tütar. “*Jeesuse muutumine*”³ paistis talle keskpärane ning tuld purskav Vesuuv ainult veidike kõrgem kui Birminghami vabrikute korstnad. Kokku võttes heitis ta Itaaliale ette, et tollel puudub kohalik koloriit, iseloom. Las selgitab see, kes oskab, nende sõnade mõtet, millest ma mõni aasta tagasi üsna hästi aru sain ja mida ma tänapäeval enam ei mõista. Esialgu hellitas miss Lydia lootust leida sealpool Alpe asju, mida keegi enne teda pole näinud ja millest ta võiks rääkida “korrallike inimestega”, nagu ütleb härra Jourdain.⁴ Aga varsti märkas ta, et tema kaasmaalased on kõikjale ette jõudnud ja, kaotanud lootuse leida midagi senitundmatut, sööstis vastasleeri. On ju üsna ebameeldiv, kui ei saa rääkida Itaalia imedest, ilma et keegi ütleks: “Seda Raffaeli maali ***palees ***linnas te kahtlemata nägite? See on see, millest kaunimat Itaalias pole.” Ja see on just see, mida te juhtumisi ei viitsinud vaadata. Kuna iga asja näha võtab liiga palju aega, on lihtsam kõike valitud leeri seisukohast taunida.

Beauveau' hotellis tuli miss Lydial kibedalt pettuda. Tal oli kaasas kena visand Segni pelasgide või kükloopilisest väravast, mida uskus olevat joonistajate poolt unarusse jäetud. Nüüd aga näitas lady Frances Fenwich, keda ta Marseille's kohtas, oma albumit, kus soneti ja kuivatatud lille vahel figureeris nimetatud värav, mida oli ohtralt sienaga värvitud. Miss Lydia andis Segni värava tootüdrukule ja kaotas pelasgide ehituskunsti vastu igasuguse lugupidamise.

Niisuguseid kurbi meeleolusid jagas ka kolonel Nevil, kes naise surmast saadik nägi asju ainult miss Lydia pilgu läbi. Tema jaoks lasus Itaalia tütre tuütamise tohutu süü ja järelikult oli see maailma kõige igavam maa. Tõsi küll, piltide ja raidkujude kohta polnud midagi paha öelda, aga seda võis ta küll kinnitada, et jahipidamine oli sel maal vilets ja et Rooma lähistel tuli selleks, et mõned närused punased põldpüüd lasta, palava päikese käes maha käia oma kümme lööd.

Järgmisel päeval pärast Marseille'sse saabumist kutsus kolonel lõunale oma endise adjutandi kapten Ellise, kes oli äsja veetnud kuus nädalat Korsikal. Kapten jutustas miss Lydiale ühe ladusa loo bandiitidest, mille eeliseks oli, et lugu erines kõigist neist varguslugudest, mida miss Lydiale külluses oli räägitud teel Roomast Napolis. Magustoidu ajal, jäänud kahekesi bordoo veini pudelitega, vestlesid mehed jahist ja kolonel sai teada, et pole olemas paremat paika, kus jaht oleks ilusam, vaheldusrikkam ja külluslikum kui Korsikal. “Seal on hulganisti mets sigu,” seletas kapten Ellis, “ja tuleb õppida neid eristama kodusigadest, kes on metssigadega hämmastavalt sarnased; muidu tuleb sekeldusi mahalastud sea omanikega. Nood tulevad hambuni relvastatult võsast, mida nimetatakse

¹ Võid olla rahulik, su hinges veretasu kord oskab ise kätte maksta (korsika dialektis).

² Mitte millegi üle imestada (lad. k.).

³ Mõeldud on Raffaeli maali Vatikanis. (Tõlkija.)

⁴ Peategelane Molière'i “Kodanlasest aadlimehes”. (Tõlkija.)

makjaks, mõnitavad teid ja sunnivad oma loomi kinni maksma. Veel on seal muflooniid, väga kummalised loomad, keda mujal ei leidu, hinnatud, aga neid on raske tabada. Põdrad, hirved, faasanid, põldpüüd – kõiki neid jahiloomi ja linde, kellest Korsika kihab, ei jõua iialgi üles lugeda. Minge Korsikale, kolonel, kui te armastate jahti. Seal, nagu ütles üks mu võõrustaja, võib lasta kõiki alates rästast ja lõpetades inimesega.”

Teejoomise juures võlus kapten miss Lydiat uue looga veritasust *transversale*,⁵ veel kummalisemaga kui eelmine, ja, kirjeldades Korsika veidrat metsikut palet, selle elanike omapärasest iseloomu, nende külalislahkust ja algelisi kombeid, viis oma kuulaja sellest maast lõplikku vaimustusse. Lõpuks annetas ta miss Lydiale kena väikese pistoda, mille väärtus seisnes mitte niivõrd vormis ja vaskaamistuses, kuivõrd päritolus. Selle oli loovutanud kapten Ellisele üks kuulus bandiit, kinnitades, et sellega on pussitatud nelja inimest. Miss Lydia torkas pistoda vöö vahele, asetas selle hiljem oma öölauale ja tõmbas enne uinumist kaks korda tupest välja. Kolonel omakorda nägi unes, et lasi muflooni ja et omanik sundis teda looma hinda välja maksma, millega ta meelsasti nõustus, sest see oli üks väga imelik elukas, kes sarnanes metsseaga, aga kel olid põdra sarved ja faasani saba.

“Ellis räägib, et Korsikal saab suurepäraselt jahti pidada,” lausus kolonel, kui ta tütreaga kahekesi hommikust sõi. “Kui see ei oleks nii kaugel, poleks paha paariks nädalaks sinna sõita.”

“Tõepoolest,” vastas miss Lydia, “miks me ei võiks Korsikal ära käia? Sel ajal, kui te jahil olete, ma joonistaksin. Mulle meeldiks väga, kui mu albumis oleks grott, millest rääkis kapten Ellis ja kus Bonaparte käis lapsena koolitükke õppimas.”

See oli vist küll esimene kord, kus koloneli väljendatud soov leidis tütre heakskiidu. Olles sellisest ootamatust olukorrast vaimustuses, leidis kolonelil veel nutikust esitada miss Lydiale mõned kained vastuväited, et tole kapriisi õhutada. Asjata rääkis ta selle maa metsikust loodusest ja raskustest, mida tuleb taluda naisel sinna minnes: miss Lydia ei kartnud midagi. Nüüd eelistas ta üle kõige reisida ratsa, rõõmustas, et saab magada lageda taeva all, ja ähvardas minna koguni Väike-Aasiasse. Lühidalt, tal oli iga asja jaoks vastus. Ükski inglanna polnud Korsikal varem olnud; järelikult pidi ta seal ära käima. Ja milline nauding oleks pärast Korsikalt naasmist näidata Saint-James's-Place'il oma albumit! “Miks te, kullake, selle suurepärase joonistuse vahele jätate?” – “Ah, tühiasi! See on visand, mille tegin ühest kuulsast korsika bandiidist, kes oli meile teejuhiks.” – “Mis? Te käisite Korsikal?!..”

Kuna Prantsusmaa ja Korsika vahel aurikud veel ei sõitnud, kuulati järele, kas mõni sõiduk pole valmis minema saarele, mida miss Lydia kavatses avastada. Kolonel kirjutas selsamal päeval Pariisi, et tellitud korterist ära öelda, ja tegi kaupa tühe kuunari omanikuga, kes pidi Ajacciosse purjetama. Kuunaril oli kaks enam-vähem korralikku kajutit. Laaditi peale toiduaineid; peremees kinnitas, et üks tema vanadest madrustest on hinnatud kokk, kellele ei leidu võrdset kalasupi valmistamises; ta lubas, et preilil tuleb viisakas reis, pärituul ja rahulik meri.

Peale selle seadis kolonel tütre soovil tingimuseks, et kapten ei võtaks pardale ühtki teist reisijat ja et korraldaks teekonna piki saare kaldaid nii, et oleks võimalik nautida vaadet mägedele.

⁵ Kättemaks, mis saab osaks solvaja lähemale või kaugemale sugulasele. (Autori märkus.)

II

Kindlaksmääratud päeval pakiti ja laaditi hommikust alates: kuunar pidi väljuma õhtuse briisiga. Kolonel ja tema tütar jalutasid ärasõitu oodates Canebière'il,⁶ kui kuunari peremees neid kõnetas ja palus luba võtta pardale üks oma sugulane, täpsemini tema vanema poja vaderi venna pojapoeg, kes on edasilükkamatute asjade pärast tagasi pöördumas sünnimaale Korsikale ja kes ei leia ülesõiduks laeva.

“See on kena noormees,” lisas kapten, “sõjaväelane, kaardiväe jäägripolgu ohvitser, kes oleks praegu juba kolonel, kui Too oleks veel keiser.”

“Kuna tegu on sõjaväelasega,” alustas kolonel ja tahtis lisada: “Me nõustume meelsasti sellega, et ta kaasa tuleb.” Aga miss Lydia hüüatas inglise keeles:

“Jalaväehvitser!” (Kuna tema isa oli teeninud ratsaväes, põlgas ta kõiki teisi väeliike.) “Mingi harimatu mees, kes jääb veel merehaigeks ja rikub meil kogu ülesõidu lõbu!”

Peremees ei osanud sõnagi inglise keelt, aga ta näis öeldut mõistvat selle järgi, kuidas miss Lydia oma pisikesi huuli mossitas, ja alustas sugulase kohta pikka kiidulaulu, mille lõpetas kinnitusega, et tegemist on täiesti korraliku inimesega kapralite perekonnast ja et ta ei segaks sugugi härra koloneli, sest tema, peremees, paigutaks ta kusagile nurka, kus mitte keegi teda ei märkaks.

Kolonel ja miss Nevil panid väga imeks, et Korsikal on perekondi, kus poeg pärib isalt kaprali auastme; aga kuna nad olid pühas veendumuses, et tegu on maavägede kapraliga, järeldasid nad, et too peab olema mingi vaene vennike, keda peremees tahab armu poolest kaasa võtta. Olnuks tegu ohvitseriga, oleks pidanud temaga vestlema, temaga suhtlema; aga ühest kapralist ei maksa lasta end segada, sest see on senikaua üsna tähtsusetu olend, kuni tema üksust kohal pole, kes, tääk püssi otsas, teid sinna viib, kuhu te põrmugi minna ei taha.

“Kas see teie sugulane merehaigeks ei jää?” küsis miss Nevil kuivalt.

“Mis te nüüd, preili, ta on rahu ise, nagu kalju, nii merel kui maal.”

“Olgu, võtke ta kaasa,” lubas miss Nevil.

“Võtke ta kaasa,” kordas kolonel ja nad jätkasid jalutuskäiku.

Kella viie paiku õhtul tuli kapten Matei neile järele, et nad kuunari pardale viia. Sadamas kapteni paadi juures seisis sinise, kurguni kinninööbitud saterkuuega pikk noormees. Tal oli tõmmu jume, elavad mustad, ilusa lõikega silmad ning otsekohene ja terane ilme. Rühi ja väikeste kikkis vuntside järgi võis kergesti ära tunda sõjaväelase, sest tollal olid vuntsid harulduseks ja rahvuskaart polnud veel kõigisse peredesse sõjaväemoraali ega kombeid sisse seadnud.

Noormees võttis koloneli nähes mütsi peast ja tänas osutatud lahkuse eest viisakalt, ilma mingi kohmetuseta.

“Rõõm teile kasulik olla, noormees,” ütles kolonel armulikult pead noogutades ja astus paati.

“See teie inglane pole just eriti peen,” sõnas noormees itaalia keeles tasakesi peremehele.

See asetas nimetissõrme vasaku silma alla ja keeras mõlemad suunurgad alla. Märkide keelest arusaajale tähendas see, et inglane saab itaalia keelest aru ja et ta on üldse pentsik mees. Noormees naeratas kergelt ja puudutas oma laupa, nagu tahtes Mateile öelda, et kõigil inglastel on peas midagi viltu; siis istus ta peremehe kõrvale ja asus tähelepanelikult, ent mitte jultunult oma kenakest reisikaaslannat jälgima.

“Prantsuse sõdureil on hea rüht,” ütles kolonel tütrele inglise keeles, “seepärast nad ülendataksegi nii kähku ohvitserideks.”

Seejärel pöördus ta noormehe poole prantsuse keeles:

“öelge, mis rügemendis te teenisite?”

⁶ Marseille' peatänav. (Tõlkija.)

Noormees müksas oma vanaonu ristipoja isa ja vastas muiet maha surudes, et ta oli varemalt kaardiväe jääger ja et praegu tuleb ta 7. rügemendist.

“Ega te Waterloos olnud? Te olete nii noor.”

“Vabandage, kolonel, aga see oli minu esimene ja viimane sõjaretk.”

“Läheb kahe eest arvesse,” ütles kolonel.

Noor korsiklane hammustas huulde.

“Isa,” ütles miss Lydia inglise keeles, “küsi, kas korsiklased väga oma Bonaparte'i armastavad.”

Enne kui kolonel küsimuse prantsuse keelde tõlkida jõudis, vastas noormees üsna heas inglise keeles, kuigi tugeva aktsendiga:

“Te teate ju küll, preili, et keegi pole prohvet omal maal. Meie, Napoléoni kaasmaalased, armastame teda võib-olla vähem kui prantslased. Mis puutub minusse, siis vaatamata sellele, et tema ja minu perekond olid kunagi vaenujalal, armastan ja imetlen ma teda.”

“Te räägite inglise keelt!” hüüatas kolonel.

“Üpris kehvasti, nagu näete.”

Kuigi miss Lydia oli noormehe sundimatust toonist veidi puudutatud, ei suutnud ta naeru tagasi hoida, mõeldes kaprali ja keisri vahelisele vaenule. See oli otsekui Korsika iseärasuste eelnauding ja ta plaanitses selle oma päevikusse üles märkida.

“Võib-olla olete Inglismaal vangis olnud?” arvas kolonel.

“Ei, kolonel, õppisin inglise keelt varases nooruses, ühe teie rahvusest vangi käest Prantsusmaal.”

Seejärel sõnas ta miss Nevili poole pöördudes:

“Matei ütles, et tulete Itaaliast. Te räägite kahtlemata puhast toskaana dialekti. Ma kardan, et teil tuleb raskusi meie murraku mõistmisega.”

“Minu tütar oskab kõiki itaalia keele dialekte,” vastas kolonel. “Tal on keelte peale annet. Mitte nagu minul.”

“Kas preili saab aru näiteks nendest korsika laulu sõnadest?” Karjane ütleb karjusneiule:

*S'entrassi 'ndru Paradisu santu, santu,
E nun trovassi a tia, mi n' esciria.”⁷*

Miss Lydia sai aru ja, pidades häbematuks nii tsitaati kui ka pilku, mis seda saatis, vastas punastades: “*Capisco*.”⁸

“Ja teie lähete koju pooleaastasele puhkusele?” küsis kolonel.

“Ei, kolonel, mind arvati erru poole palgaga, tõenäoliselt seepärast, et olin Waterloos ja et olen Napoléoni kaasmaalane. Lähen tagasi koju väikese lootuse ja vähese rahaga, nagu ütleb laulusalm.”

Ta vaatas taevasse ja ohkas.

Kolonel pistis käe taskusse ja, keerutades sõrmede vahel kuldmünti, otsis ettekäänet, et seda viisakalt oma õnnetu vastase pihku libistada.

“Ka mina olen pooleldi erus,” ütles ta heatujuliselt, “aga... teie oma poole palgaga ei saa ju õigupoolest tubakatki osta. Võtke, kapral.”

Ja ta püüdis suruda münti noormehe pihku, mis paadi servale toetus.

Noor korsiklane punastas, ajas end sirgu, hammustas huulde ja näis kohe raevukalt vastavat, kui äkki tema näoilme muutus ja ta pahvatas naerma. Kolonel tardus hämmeldunult, münt käes.

“Kolonel,” ütles noormees uuesti tõsist tooni võttes, “lubage teile anda kaks nõuannet. Esiteks ärge kunagi korsiklasele raha pakkuge, sest mu kaasmaalaste seas on küllalt palju ebaviisakaid, kes

⁷ Kui ma läheksin pühasse, pühasse paradiisi ja kui ma ei leiaks sealt sind, ma lahkaksin sealt. Serenaad Zicavost. (Autori märkus.)

⁸ Saan aru. (it. k.)

selle teile näkku viskavad. Teiseks ärge andke inimestele tiitleid, mida neil pole au omada. Te kutsute mind kapraliks, aga mina olen leitnant. Vahe pole, mõistagi, kuigi suur, aga...”

“Leitnant!” hüüatas sir Thomas. “Leitnant! Aga peremees ütles, et te olete kapral nagu teie isagi ja kõik teie perekonna mehed.”

Nende sõnade peale ajas noormees pea selga ja purskas naerma. See tuli nii südamest, et peremees ja kaks madrust kaasa rōkatasid.

“Vabandage, kolonel,” ütles noormees lõpuks, “aga see on oivaline eksitus, ma sain sellest alles praegu aru. Tõepoolest, mu perekond võib uhkeldades üles lugeda nii mõnegi kaprali eellaste seas, aga korsika kapralite kuuel pole kunagi paelu olnud. 1100. aasta paiku, tõstnud mässu mägilastest senjööride vastu, valisid mõned kogu- konnad endale juhid, keda nimetati kapraleiks. Meie saarel peetakse nendest rahvajuhtidest põlvnemist suureks auks.”

“Ma vabandan väga, härra!” hüüatas kolonel. “Palun tuhat korda vabandust! Kuna te mõistate mu eksituse põhjust, loodan, et annate mulle andeks.”

Ja ta ulatas noormehele käe.

“Sain paraja karistuse oma liigse uhkuse eest, kolonel,” ütles noormees. “Ma pole teile üldsegi pahane. Kuna mu sõber Matei on mind nii viletsasti tutvustanud, lubage, et ma esitlen end ise: mu nimi on Orso della Rebbia, eruleitnant. Ja kuna ma oletan neid kahte ilusat koera vaadates, et tulete Korsikale jahile, oleksin väga meelitatud aust tutvustada teile meie makjaid ja mägesid... kui ma neid juba unustanud pole,” lisas ta ohates.

Sel hetkel jõudis paat kuunarini. Leitnant ulatas miss Lydiale käe, seejärel aitas ka kolonelil laevalaele tõusta. Sir Thomas, kel oli ikka veel häbi oma eksituse pärast ja kes ei teadnud, kuidas teha heaks oma ninakust mehe vastu, kelle sugu pärineb aastast 1100, kutsus, ootamata tütrelt nõusolekut, leitnandi õhtust sööma, kinnitades kutset veel mitme käepigistuse ja vabandusega. Miss Lydia kibrutas kulmu, aga lõppkokkuvõttes oli tal hea meel teada saada, mis asi see kapral on. Ka ei olnud tulevane võõrustaja talle vastumeelt; temas võis leida koguni mingisugust seletamatut aristokraatlikkust. Ainult et romaanikangelase jaoks oli ta liiga otsekohene ja rõõmus.

“Leitnant della Rebbia,” ütles kolonel teda inglispäraselt tervitades, klaas madeirat käes, “nägin Hispaanias palju teie kaasmaalasi – kuulsaid jalaväelaskureid.”

“Jah, paljud neist jäidki Hispaaniasse,” ütles noor leitnant tõsiselt.

“Ma ei unusta kunagi, kuidas käitus üks korsika pataljon Vitoria lahingus,” jätkas kolonel. “Kuidas see saakski ununeda,” lisas ta rinnale patsutades. “Nad olid terve päeva aedadest ja hekkide tagant tulistanud ja ma ei teagi täpselt, kui palju meie inimesi ja hobuseid tapnud. Otsustanud taganeda, koondusid nad ja panid siis kähku jooksu. Lagedal lootsime revanšile, aga need kelmid... vabandage, leitnant, – need tublid poisid võtsid karreesse ja seda ei saanud kuidagi murda. Ruudu keskel – veel praegugi on silme ees – istus väikese musta hobuse seljas ohvitser. Ta hoidus lahingulipu lähedale ja suitsetas sigarit nagu kohvikus. Aeg-ajalt, otsekui meie ärritamiseks, tegi nende fanfarist meile muusikat... Saadan nende peale kaks eskadroni... Säh sulle, selle asemel et karree eesliinil läbi murda, vajuvad tragunid külgedele, teevad siis poolpöörde ja tulevad täielikus korratuses tagasi, muist hobuseid ratsanikuta... Ja kogu aeg see kuramuse muusika! Kui suits pataljoni kohalt hajus, nägin, et ohvitser lipu kõrval suitsetab ikka veel sigarit. Püha viha täis, asusin ise viimase rünnaku etteotsa. Püssid olid neil suurest tulistamisest nii umbes, et ei läinud enam lahti, aga nad kogunesid kuude ritta, täägid hobuse kõrgusel. Tõeline müür! Ma karjusin, ergutasin traguneid, kannustasin hobust, kuni ohvitser, kellest rääkisin, võttis lõpuks sigari suust ja osutas käega minule. Kuulsin midagi sellist nagu: “*Al capello bianco!*” Mul oli valge suletutt mütsi küljes. Edasi ma ei kuulnud, sest kuul läbistas mu rinna... See oli tore pataljon, härra della Rebbia, 18. rügemendi esimene pataljon, kõik korsiklased, nagu mulle hiljem öeldi.”

⁹ Sihi valget tutti! (it. k.)

“Jah,” ütles Orso, kelle silmad selle jutu ajal särama löid, “nad panid vapralt vastu ja tõid oma lahingulipu ära, aga kaks kolmandikku neist tublidest meestest puhkab praegu Vittoria tasandikul.”

“Ega te juhuslikult selle ohvitseri nime tea, kes neid juhtis?”

“See oli mu isa. Ta oli siis kaheksateistkümnenda major ja sai just selle päeva sündmuste tõttu koloneliks.”

“Teie isa! Küll oli tubli mees, ausõna! Kohtuksin temaga meeleldi, tunneksin ta kindlasti ära. Elab ta veel?”

“Ei, kolonel,” ütles noormees kergelt kahvatades.

“Oli ta Waterloo all?”

“Jah, kolonel, aga tal polnud õnne langeda lahinguväljal... Ta suri Korsikal... kaks aastat tagasi... Mu jumal, kui ilus see meri on! Ma pole kümme aastat Vahemerd näinud! Kas teie, preili, ei leia, et Vahemeri on ilusam kui ookean?”

“Minu meelest on ta liiga sinine ... ja lainetel pole õiget kõrgust.”

“Te eelistate metsikut ilu? Siis peaks teile Korsika meeldima.”

“Minu tütar,” ütles kolonel, “armastab kõike, mis on ebatavaline; seepärast ei meeldinudki talle Itaalia põrmugi.”

“Itaaliast tunnen ma ainult Pisat,” ütles Orso, “käisin seal kolledžis, aga ma ei suuda imetluseta mõelda *Campo-Santo*’le,¹⁰ toomkirikule, viltusele tornile... eriti just *Campo-Santo*’le. Kas te mäletate Orcagna “Surma triumfi”?¹¹ul on see nii meeles, et võiksin seda vist peast joonistada.”

Miss Lydia kartis, et leitnant laskub entusiastlikesse tiraadidesse.

“Üpris kena,” ütles ta haigutades. “Palun vabandust, isa, aga mu pea valutab veidi, lähen oma tuppa.”

Ta suudles isa laupa, kinkis Orsole suursuguse peanoogutuse ja kadus. Kaks meest jäid jahist ja sõjast rääkima.

Selgus, et Waterloo all olid nad olnud lausa vastamisi ja pidid seega olema vahetanud nii mõnegi kuuli. See kahekordistas nende üksmeelt. Kordamööda kritiseeriti Napoléoni, Wellingtoni ja Blücherit, vesteldi hirve-, metssea- ja mufloonijahist. Hilja öösel, kui viimane pudel bordood oli otsas, surus kolonel veel kord leitnandi kätt, soovis talle head ööd ja avaldas lootust, et see nii veidralt alanud tutvus kestaks. Lõpuks mindi lahku ja heideti magama.

¹⁰ Gooti stiilis käikudega ehitis Pisas, mille freskod pärinevad XIV – XV sajandist. (Tõlkija.)

¹¹ Fresko Campo-Santo’s. (Tõlkija.)

III

Õo oli ilus, kuu mängles laineharjadel, laev õõtsus pehmelt õrna tuule käes. Miss Lydial polnud mingit tahtmist magada ja ainult ühe võhiku ligiolek oli teda takistanud nautimast tundeid, mida tekitavad meri ja kuuvalgus igale inimesele, kel on raasukegi poeesiat südames. Kindel, et noor leitnant – proosaline nagu too oli – magab nagu kott, tõusis ta, võttis sooja voodriga mantli, äratas toatüdruku ja läks laevalaele. Seal polnud kedagi peale tüürimehe, kes laulis metsikul ja monotoonsel viisil mingit itku korsika murdes. Öövaikus oli sellel imelikul muusikal isegi oma võlu. Miss Lydia ei saanud kahjuks päris hästi madruse laulust aru. Paljude harilike kohtade seas äratas üks energiline värss temas elavat uudishimu, aga peagi, kõige ilusamal hetkel tulid mõned murdesõnad, mille tähendust ta ei taibanud. Sellele vaatamata taipas ta, et juttu oli mingist mõrvast. Mõrtsuka needmine, kättemaksuähvardused, surnu ülistamine – kõik oli üks segapuder. Ta jättis mõned värssid meelde; püüan neid tõlkida:

... *Ei kahurid, ei täägid – ei suutnud hirmutada tema selget laupa, – mis helendas lahinguväljal – kui suveõhtu. – Ta oli jahikull, kotka sõber. – Sõpradele oli ta nõmm-liivamesi, – vaenlastele mässav meri. – Kõrgem kui päike. – õrnem kui kuu. – Tema, keda Prantsusmaa vaenlased – kartsid kui tuld, – kodukandi mõrtsukad – löid talle noa selga, – nagu Vittolo tappis Sampiero Corso.¹² – Iialgi ei oleks nad julgenud talle silma vaadata. – ... Pange seinale mu voodi ette – mu auga väljateenitud aurist. – Selle lint on punane. – Punasem kui mu särk. – Mu pojale, mu pojale kaugel maal – hoidke mu rist ja mu verine särk. – Ta näeb selle sees kahte auku. – Iga augu kohta tehtagu teine auk ühes teises sargis. – Kas piisab sellest, et teostuks kättemaks? – Mul vaja kätt, mis tulistada oskab, – ja silma, mis täpselt sihhib, – südant, mis valmis mõelnud...*

Akki jäi madrus vait.

“Miks te ei jätkka?” küsis miss Nevil.

Madrus osutas peaga ruhvist väljuva kogu poole: see oli Orso, kes tuli kuuvalgust nautima.

“Laulge ometi lõpuni,” ütles miss Lydia, “see meeldis mulle väga.”

Madrus kummardus tema poole ja ütles väga tasa:

“Ma ei esita kellelegi *rimbecco*’t.”

“Mida?”

Madrus ei vastanud ja hakkas vilistama.

“Ma näen, et imetlete Vahemerde, miss Nevil,” lausus Orso tema poole nihkudes. “Peate nõustuma, et kusagil mujal pole niisugust kuud.”

“Ma ei vaadanud kuud. Ma õppisin korsika keelt. See madrus laulis üht väga traagilist itku ja jättis kõige ilusama koha peal pooleli.”

Madrus kummardus, otsekui selleks, et paremini kompassi näha, ja tiris miss Nevilit mantlihõlmast. Oli ilmne, et itku ei saanud leitnant Orso ees laulda.

“Mida sa, Paolo Francè, laulsid?” küsis Orso, “oli see mingi *ballata*? Või *vocero*?¹³ Preili saahust aru ja soovib lõppu kuulda.”

“Olen unustanud, Ors’ Anton’,” ütles madrus.

¹² Filippini, XI rmt. – Vittolo nime vihatakse Korsikal ikka veel. Tänapäeval on see reeturi sünonüüm. (Autori märkus.) Anton Pietro Filippini (1529 – ca 1600) – Korsika ajaloolane, “La Historia di Corsica” autor. (Tõlkija.)

¹³ Kui inimene on surnud, eriti aga kui ta on mõrvatud, asetatakse ta lauale, ja perekonna naised, nende puudumisel sõbrad või võhivõõrad, kel annet, improviseerivad arvuka kuulajaskonna ees värsivormis itkusid kohalikus murdes. Neid naisi nimetatakse *voceratrici* või, korsika häälduse järgi, *buceratrici*. Itku kutsutakse *vocero*, *bucero*, *buceratu* (idakaldal) või *ballata* (läänekaldal). Sõna *vocero*, nii nagu ka selle tuletised *vocerar*, *voceratrice*, tulenevad ladina sõnast *vociferare*. Mõnikord improviseerivad mitmed naised kordamööda ja sageli on just surnu naine või tütar see, kes viimse itku esitab. (Autori märkus.)

Ja ta hakkas jalamaid täiest kõrist üürgama koraali neitsi Maarja kiituseks.

Miss Lydia kuulas hajameelselt, ei käinud enam lauljale peale, kuid töötas siiski endale hiijem mõistatuse lahenduse välja uurida. Aga toatüdruk, kes oli Firenzest pärit ega saanud korsika dialektist sugugi paremini aru kui perenaine, põles uudishimust, ja enne kui too jõudis teda küünarnukiga müksata, pöördus ta Orso poole:

“Härra kapten, mis tähendab *rimbecco*’t¹⁴ esitama?”

“*Rimbecco*’t!” kordas Orso. “See tähendab ühele korsiklasele ülimat solvangut: see tähendab etteheidet, et ta ei ole kätte maksnud. Kes rääkis teile *rimbecco*’st?”

“See oli eile Marseille’s,” vastas kähku miss Lydia. “Kuunari peremees kasutas seda sõna.”

“Ja kellest ta rääkis?” päris Orso valvsalt.

“Ah, ta jutustas meile ühe vana loo... mingist vanast ajast... kui ma ei eksi, siis Vannina d’Ornano kohta.”

“Ma kardan, preili, et Vannina surm ei sisenda teisse erilist sümpaatiat meie vakra kangelase Sampiero vastu.”

“Kas siis teie peate naise tapmist kangelasteoks?”

“Sampiero mõrvatööd vabandavad ajastu metsikud kombed. Ja pealegi pidas ta genualastega surmaheitlust: mis usaldust oleks ta väärinud kaasmaalaste silmis, kui ta poleks karistanud seda, kes kippus genualastega sobingut tegema.”

“Vannina läks teele mehelt luba küsimata,” sõnas madrus. “Sampiero tegi hästi, et tal kaela kahekorra keeras.”

“Aga ta tahtis ju oma meest päästa,” ütles miss Lydia. “Ta tegi seda armastusest, kui läks Genuasse mehele armu paluma.”

“Mehele armu paluda tähendab teda alandada!” hüüatas Orso.

“Aga oma naine ära tappa!” jätkas miss Nevil. “Milline koletis pidi ta küll olema!”

“Aga te teate ju, et Vannina ise pidas oma mehe käe läbi hukkumist soosinguks. Kas teie, preili, Othello ka koletiseks peate?”

“See on hoopis teine asi! Othello oli armukade, Sampiero ainult alp.”

“Kas pole armukadedus samuti alpus? Alpus, mis tuleneb armastusest. Niisuguse ajendi teie siis andestaksite?”

Miss Lydia heitis leitnandile pilgu, täis väarikust, ja, pöördudes madruse poole, küsis, millal kuunar päralt jõuab.

“Ülehomme,” vastas see, “kui tuult jätkub.”

“Tahaksin juba Ajaccios olla, see laev on mind ära tüüdanud.”

Ta tõusis, võttis toatüdrukul käe alt kinni ja tegi laevalael mõne sammu. Orso ei liikunud tüürimehe kõrvalt ja kõhkles, kas peaks preiliga kaasa jalutama või tüütu vestluse lõpetama.

“Ilus plika, vannun teile!” ütles madrus. “Kui kõik kirbud mu Kõikus oleksid temasarnased, ei kaebaks ma, et nad hammustavad!”

Võimalik, et miss Lydia kuulis seda kahtlase väärtusega kiidulaulu oma ilule ja sattus segadusse, sest peaaegu otsejoones läks ta oma kajutisse. Varsti tõmbus ruhvi ka Orso. Aga niipea kui ta silmist kadus, ilmus toatüdruk ja, küsitlenud madrust põhjalikult, kandis oma perenaisele ette järgmised andmed. Orso ilmumisel katkestatud *ballata* oli koostatud kaks aastat tagasi mõrvatud kolonel della Rebbia, ülalmainitu isa surma puhuks. Madrus ei kahelnud, et Orso naaseb Korsikale ei millekski muuks kui *kättemaksuks* ja kinnitas, et Pietranera külas saab üsna pea *värsket liha näha*. Rahvakeeles tähendas see, et isand Orso kavatseb tappa kaks või kolm oma isa surmas kahtlustatavat isikut, keda,

¹⁴ Rimbeccare tähendab itaalia keeles tagasi saatma või heitma, vastulööki andma. Korsika murdes tähendab see solvava etteheite avalikku esitamist. Rimbecco esitatakse mõrvatu pojale märgiks, et isa eest pole veel kätte makstud. See on meeldetuletus, et solvangut pole veel verega maha pestud. Genua seadus karistas rimbecco autorit karmilt. (Autori märkus.)

tõtt-õelda, oli selleks ajaks juba kohtulikult uuritud, aga kes leiti olevat puhtad kui põllulilled, võttes arvesse seda, et nende pilli järgi tantsisid nii kohtunikud, advokaadid, prefekt kui ka sandarmid.

“Korsikal pole õigusemõistmist olemas,” lisas madrus, “ja minu arvates on ühel heal püssil enam tähtsust kui kuningliku kohtu nõunikul. Kui kellelgi on vaenlane, tuleb valida kolme s-i vahel.”¹⁵

Need huvitavad andmed muutsid märgatavalt miss Lydia käitumist ja hoiakut leitnant della Rebbia suhtes. Sellest hetkest alates sai leitnandist romantilise inglanna silmis tähelepanuväärne isiksus. Muretu ilme, aval kõnepruuk ja hea tuju, mis miss Lydia esialgu ebasoodsalt olid meeletanud, muutusid nüüd ülimateks väärtusteks, kuna kujutasid endast täiuslikku maskeeringut, mis ei lase energilise hinge sügavustest ühtki pulbitsevat tunnet pinnale kerkida. Orso näis talle Fiescona,¹⁶ kes kergemeelse ilme taga peidab hiiglaslikke kavatsusi, ja kuigi mõne sulgi tapmine pole nii kaunis tegu kui kodumaa vabastamine, on ilus kättemaks siiski võrratu asi; ja naistele muide meeldib, kui sangar pole poliitikategelane. Alles nüüd märkas miss Nevil, et noorel leitnandil on ilusad suured silmad, valged hambad, suursugune kasv. hea kasvatus ja mõningane seltskondlik lihv. Järgmisel päeval jutles miss Lydia leitnandiga palju ja vestlus pakkus talle suurt huvi. Ta esitas Korsika kohta põhjalikke küsimusi ja leitnant vastas neile meeeldi. Korsika, kust ta oli lahkunud verinoorelt esmalt kolledžisse, siis sõjakooli, oli leitnandi hinge jäänud kõige poeetilisemates värvides. Ta rääkis innustunult Korsika mägedest, metsadest ja saare asukate omapärastest kommetest. Nagu arvata võis, esines mitmes jutustuses sõna “kättemaks”, sest on võimatu rääkida korsiklastest ilma seda üldtuntud kirge ründamata või õigustamata. Orso üllatas veidi miss Nevilit, mõistes oma kaasmaalaste lõputud arve teoindamised üldiselt hukka. Talupoegade puhul püüdis ta asjale siiski õigustust leida ja väitis, et veritasu olevat vaeste kahevõitlus. “On ju tõsi,” ütles ta, “et keegi ei tapa teist enne reegliskohase väljakutse esitamist. “Kaitse end, mina kaitsen ennast,” on pühad sõnad, mida kaks vaenlast vahetavad, enne kui teineteisele auku hakkavad kaevama. Mõrvu on meil rohkem kui mujal, aga neid ei sooritata meil eales alatutel ajenditel. Tõsi küll, meil on palju mõrtsukaid, aga see-eest pole ühtegi varast.”

Miss Lydia jälgis leitnanti tähelepanelikult, kui see rääkis kättemaksust ja mõrvast, aga ei avastanud tema näol vähimatki märki erutusest. Kuna ta oli kindel, et leitnandil on piisavalt tarvilikku hingejõudu muuta end läbitungimatuks kõigile pilkudele – peale tema omade, mõistagi –, siis uskus ta veendunult, et kadunud kolonel della Kebbia vaim ei peaks ihatud rahuldust kaua ootama.

Korsika hakkas juba paistma. Peremees loetles kalda tähtsamaid paiku, ja kuigi need olid miss Lydiale täiesti tundmatud, pakkus nimede teadasaamine talle lõbu. Pole olemas midagi igavamamat kui nimedeta maastik. Aeg-ajalt sattus koloneli pikksilma mõni pruunis riides saareelanik, kes ratsutas väikesel hobusel mööda järske nõlvu, pikk püss kaasas. Igaühes arvas miss Lydia ära tundvat kui mitte bandiiti, siis vähemalt poega, kes kiirustab isa surma eest tasuma; aga Orso kinnitas, et tegemist on vaid lähedal asuva alevi rahuliku elanikuga, kes oma asju ajab; et püssi ei kanna ta mitte niivõrd vajaduse kuivõrd edevuse ja moe pärast, nii nagu üks dändi ei välju kunagi ilma elegantse ja lutuskepita. Kuigi püss on vähem õilis ja vähem romantiline relv kui pistoda, arvas miss Lydia siiski, et see sobib mehele märksa paremini kui jalutuskepp; ja talle meenus, et ka kõik lord Byroni kangelased said surma just kuuli, aga mitte klassikalise pussi läbi.

Pärast kolmepäevast merereisi oldi verejanulise saare vetes ja reisijate silmle avanes Ajaccio lahe võrratu panoraam. Õigusega võrreldakse seda Napoli lahega: ja kuunari randumise hetkel meenutas ta seda eriti, sest Punta di Girato oli ümbritsetud makjatulekahju suitsust ja sarnanes Vesuuviga. Täieliku sarnasuse saavutamiseks oleks vaja, et Attila armee käiks korraks üle Napoli ümbruse, sest Ajaccio lähikonnas on kõik tühi ja välja surnud. Elegantsete ehitiste asemel, mida leidub kõikjal Castellamarest Miseno neemeni, on Ajaccios lahe ümber näha vaid süngeid makjaid ja nende taga paljaid mägesid. Ei ühtki villat, ühtki elamut. Ainult siin-seal linna ümbritsevatel kõrgustikel

¹⁵ Rahvuslik väljend, mis tähendab schioppetto, stiletto, strada – püss, pistoda, põgenemine. (Autori märkus.)

¹⁶ Kangelane Schilleri draamast “Fiesco vandenõu Genuas”. (Tõlkija.)

eralduvad roheluse foonil üksikud valged ehitised: need on kabelid, perekonnamatusepaigad. Kogu selle maastiku ilu on sünge ja kurb.

Linna ilme, eriti sellisel aastaajal, süvendas veelgi elutu ümbruskonna tekitatud nukrat muljet. Tänavad on otsekui välja surnud; siin võib kohata vaid üksikuid, ikka ja alati neidsamu päevavargaid. Ei ühtki naist peale toiduaineid müüvate külatüdrukute. Kusagil pole kuulda valjuhäälselt juttu, naeru ega laulu nagu Itaalia linnades. Mõne tänavaäärse puu vilus vedeleb vahel tosin relvastatud talumehi, kes mängivad kaarte või kiibitsevad teisi. Aga mitte kunagi nad ei karju ega sõnele; kui mäng kired lõkkele puhub, kostavad püstolipaugud, millele alati järgneb ähvardus. Loomult on korsiklane tõsine ja sõnaaer. Ohtuti võib näha mõnd värsket õhku hingama tulnud kogu, aga enamasti on need jalutajad Korsikal välismaalased. Saareelanikud jäävad oma uste kõrvale, valvsad nagu jahikullid pesadel.

IV

Külastanud maja, kus sündis Napoléon, ja soetanud seal endale reliikviaks, enam-vähem ristiinimese vahendeid kasutades, tükikese keiserlikku tapeeti, langes miss Lydia kaks päeva pärast Korsikal randumist sügavasse kurvameelsusse; nii nagu peahki juhtuma iga muulasega, kes asub maal, mille seltsimatud elanikud jätavad su täielikku üksindusse. Ta kahetses oma mõtlematut tempu, aga jalamaid lahkuda oleks tähendanud hoopis tema kartmatu reisija reputatsioonile; miss Lydia varus kannatlikkust ja asus oma parima äranägemise järgi aega surnuks lööma. Teinud selle suuremeelse otsuse, seadis ta valmis pliiatsid ja värvid, visandas lahe vaateid ja joonistas portree päevitunud talupojast, kes müüs meloneid nagu köögiviljakasvataja mandrilgi, kuid kel oli valge habe ja maailma kõige verejanulisema sulgi ilme. Kuna kõigest sellest oli meelelahutuseks vähe, otsustas miss Nevil kapralite järeltulija pea segi ajada, mis polnud sugugi raske, kuna Orso, selle asemel et kodukülla tõtata, näis mõnusasti aega veetvat Ajaccios, kuigi ei kohtunud kellegagi. Muu hulgas võttis miss Lydia endale ülla eesmärgi see mägikaru tsiviliseerida ja sundida ta loobuma oma jubedatest kavatsustest, mis teda kodusaarele olid toonud. Sellest ajast, kui miss Lydia vaevus leitnandiga lähemalt tegelema, arvas ta, et oleks kahju lasta sel noorel mehel hukatusse joosta ja et talle endale tooks korsiklase õigele teele pööramine au ja kuulsust.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.